

El paper de les Escoles de Salut Pública d'Europa en temps de guerra: declaració ASPHER sobre la guerra contra Ucraïna

28 de febrer de 2022

Autors

Lisa Wandschneider¹, Yudit Namer¹, Nadav Davidovitch², Dorit Nitzan², Robert Otok³, Lore Leighton³, Carlo Signorelli³, John Middleton³, Jose M Martin-Moreno⁴, Laurent Chambaud⁵, Henrique Lopes⁶, Oliver Razum^{1,*}

¹Bielefeld University, School of Public Health, Department of Epidemiology and International Public Health, Bielefeld, Germany

²Ben-Gurion University of the Negev, School of Public Health, Be'er Sheva, Israel

³The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER), Brussels, Belgium

⁴ASPHER Honours' Committee and University of Valencia, Medical School and INCLIVA, Department of Preventive Medicine and Public Health, Spain

⁵EHESP School of Public Health, Rennes, France

⁶Catholic University of Portugal, Healthcare Sciences Institute, Unit of Public Health, Portugal

*Autor corresponent : oliver.razum@uni-bielefeld.de

Traduït de la versió anglesa per Xavier Bosch-Capblanch, Swiss Tropical and Public Health Institute & University of Basel, Basilea, Suïssa.

Wandschneider L, Namer Y, Davidovitch N, Nitzan D, Otok R, Leighton L, Signorelli C, Middleton J, Martin-Moreno JM, Chambaud L, Lopes H and Razum O (2022) The Role of Europe's Schools of Public Health in Times of War: ASPHER Statement on the War Against Ukraine. *Public Health Rev* 43:1604880. <https://doi.org/10.3389/phrs.2022.1604880>

La guerra té efectes devastadors sobre la salut dels pobles. Les conseqüències de la guerra són multidimensionals, afectant la vida social i les infraestructures sanitàries, així com la salut ambiental. Juntament amb els efectes immediats i a llarg termini sobre la salut física i mental de les parts implicades, les conseqüències més dramàtiques de la guerra les pateixen els grups vulnerables i marginalitzats. A més, la guerra i els conflictes armats forçament desplacen a les persones, creant problemes addicionals de salut pública al llarg de les trajectòries dels desplaçaments, vols i/o migracions. L'Associació d'Escoles de Salut Pública (ASPHER) recorda als militars atacants les seves obligacions envers el Dret Humanitari de les Nacions Unides i la Resolució de l'OMS sobre Atacs a l'Atenció Sanitària [4] que té com a objectiu garantir que els serveis de salut essencials que salven vides, inclosa la salut pública, es proporcionin a les poblacions afectades per emergències sense cap obstacle en forma de violència u obstrucció.

L'abordatge de la Salut Pública és intrínsecament en favor de la pau, tal com l'ASPHER s'ha manifestat amb anterioritat per escrit en relació a esdeveniments tals com els abusos contra els drets de professionals mèdics a Turquia després del seu posicionament contra una operació militar a Afrin [5,6],

el conflicte entre Israel i Palestina [7], i el paper de les Escoles de Salut Pública (ESPs) en la construcció de la pau [8]. En conseqüència, l'ASPHER condemna enèrgicament l'acció militar contra Ucraïna que s'ha cobrat vides humanes i destruït infraestructures civils. Ens solidaritzem amb el poble ucraïnès, així com amb els ciutadans russos dissidents que s'oposen a aquesta agressió militar. ASPHER expressa la seva més profunda preocupació sobre l'impacte de la guerra en la salut i el benestar del poble ucraïnès i d'altres víctimes potencials, així com de la societat europea i internacional.

Les escoles de salut pública són entitats capaces de donar suport a la societat civil amb habilitats i competències essencials durant els conflictes. A més, les ESPs són un soci cabdal d'organitzacions sanitàries nacionals i internacionals. L'ASPHER, com a xarxa que representa les ESPs i les institucions de formació en salut pública a Europa durant més de 50 anys, es reivindica com a font creïble d'experiència, solidaritat, suport i aliança per a les ESPs i el personal de salut pública de tots els països afectats. Guiat pels principis de la construcció de la pau[8], l'ASPHER pren les cinc mesures següents:

1) *Descoberta i difusió dels fets*: l'ASPHER està creant un mapa de fàcil accés sobre els coneixements, competències i habilitats essencials per a les ESPs i per al personal de salut pública en condicions de conflicte i guerra. Entre elles hi ha la resposta i les operacions d'emergència, incloent aspectes mediambientals i relacionats amb infraestructures; sistemes de vigilància i informació de salut pública en zones de conflicte; la salut de refugiats i migrants; la gestió de la pandèmia de la Covid-19 [9]; altres malalties transmissibles que sorgeixen per la destrucció d'infraestructures; esforços coordinats amb el personal militar per als interessos de la salut pública; revisió de protocols i competències sobre emergències per radiacions, explosions nuclears o fuites nuclears i com protegir la salut de la població en aquestes eventualitats. Per donar suport a l'aplicació efectiva d'aquestes competències i habilitats, l'ASPHER reforça la cooperació existent en la xarxa de ESPs, principalment, a través de l'intercanvi de programes de cooperació científica, intercanvis d'acadèmics, aprenentatge a distància i altres formes de formació digital d'emergència, assistència i assessorament científic a les autoritats sanitàries, responsables polítics i altres entitats nacionals o europees o internacionals, com el Clúster de les Nacions Unides per a la Salut a Ucraïna.

2) *Diplomàcia, mediació i transformació de conflictes*: l'ASPHER ja ha començat i continuarà mobilitzant i connectant ESPs i col·legues de salut pública d'àrees afectades per la guerra i veïnes per ajudar a mantenir el diàleg entre les ESPs per a una resposta eficaç i adequada als reptes de salut pública. A més, l'ASPHER donarà espai a les veus de dins d'Ucraïna i a les més afectades per l'acció militar, per tal de compartir les seves experiències a través dels canals de comunicació de l'Associació; per exemple, els butlletins mensuals i les xarxes socials.

3) *Solidaritat i suport*: Es prestarà una atenció especial a la mobilització de xarxes de suport pràctic per als ucraïnesos i els residents d'Ucraïna. En primer lloc, això inclou allotjar acadèmics i estudiants en risc a les escoles membres de l'ASPHER. L'ASPHER pren un paper actiu en la connexió entre els acadèmics afectats, facilitant l'intercanvi entre ESPs que tenen experiència en allotjar investigadors en risc i en proporcionar recursos a possibles organitzacions potencialment associades (per exemple, Scholars At Risk, Scholar Rescue Fund, CARA al Regne Unit, Philipp Schwartz Initiative a Alemanya, PAUSE a França). En segon lloc, l'ASPHER mobilitzarà la seva experiència en salut de refugiats per donar suport als estats que segurament rebran un gran nombre de refugiats, potencialment durant un llarg període de temps. Aquests esforços també inclouran solidaritzar-se amb els activistes a Rússia que reclamen la pau.

4) *Ús d'objectius de salut d'alt nivell*: Monitorització activa i documentació de violacions dels drets humans amb probables conseqüències per la salut i d'altres restriccions.

5) *Dissidència i no cooperació*: l'ASPHER reitera la seva oposició a qualsevol activitat que soccavi la construcció de la pau i no cooperarà amb institucions associades a violacions de drets.

Per coordinar eficaçment aquestes mesures, l'ASPHER ha decidit crear un grup de treball[†] que monitoritzarà els impactes en la salut pública a Ucraïna amb l'objectiu de proporcionar una base sòlida per a la prevenció, la preparació i la resposta al conflicte armat.

Aquestes mesures estan en continuïtat amb la missió de l'ASPHER de promoure "societats sanes i pacífiques" basades en els valors de la responsabilitat social i l'equitat en salut. Emmarcar la situació en la doctrina de la salut pública amplia l'atenció més enllà dels aspectes immediats, mèdics i humanitaris, del conflicte. Tot i que són molt importants, no són suficients. Per tal d'aconseguir una resposta sostenible en la línia d'Una Salut, enfortint les capacitats locals amb sensibilitat a les necessitats de les comunitats locals, s'han d'abordar els determinants socials, econòmics i ambientals de la salut. L'ASPHER fa una crida als nostres membres, socis, aliats i xarxes per donar suport a aquestes mesures i unir els nostres esforços amb l'objectiu final d'aconseguir una resposta en salut pública efectiva a la guerra contra Ucraïna.

[†]El grup de treball està obert a totes les escoles membres de l'ASPHER. Poseu-vos en contacte amb la secretaria d'ASPHER a office@aspher.org si els representants de la vostra institució volen contribuir.

L'ASPHER convida als nostres membres a desenvolupar traduccions d'aquesta declaració per difondre-la àmpliament en anglès i en idiomes locals.

Agraïments

ASPHER vol reconèixer i agrair a tots els col·legues que van contribuir al desenvolupament d'aquesta declaració.

Referències

1. Sheather J. (2022). As Russian troops cross into Ukraine, we need to remind ourselves of the impact of war on health. *BMJ*, 376, o499. <https://doi.org/10.1136/bmj.o499>
2. Levy BS, Sidel VW. (2008). *War and Public Health*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195311181.001.0001>
3. Levy BS, Sidel VW. (2016). Documenting the Effects of Armed Conflict on Population Health. *Annual Review of Public Health*, 37, 205-18. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-032315-021913>
4. World Health Organization. (2012). World Health Assembly Resolution 65.20: WHO's response, and role as the health cluster lead, in meeting the growing demands of health in humanitarian emergencies. Geneva. Retrieved from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/80494/A65_R20-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Razum O, Barros H, Buckingham R, Codd M, Czabanowska K, Künzli N, Lyubomirova K, Otok R, Signorelli C, Middleton J. (2019). Is war a man-made public health problem? *The Lancet*, 394(10209). [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(19\)31900-2](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(19)31900-2)
6. The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). (2019). ASPHER considers war as a "man-made public health problem". https://www.aspher.org/download/247/aspher-statement_tma_final.pdf
7. Middleton J. (2021). ASPHER President's message - a bridge for peace. The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). <https://www.aspher.org/articles,4,118.html>
8. Namer Y, Wandschneider L, Middleton J, Davidovitch N, Razum O. (2021). How can Schools of Public Health Actively Promote Peace? *Public Health Reviews*, 42, 1604459. <https://doi.org/10.3389/phrs.2021.1604459>
9. Quinn VJ, Dhabalia TJ, Roslycky LL, Wilson VJ, Hansen JC, Hulchiy O, Golubovskaya O, Buriachyk M, Vadim K, Zauralsky R, Vyrva O, Stepanyi D, Ivanovitch PS, Mironenko A, Shportko V, McElligott JE. (2021). COVID-19 at War: The Joint Forces Operation in Ukraine. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 1-8. <https://doi.org/10.1017/dmp.2021.88>